

Sygn. akt *I ACa 625/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Maciej Rozpędowski

Sędziowie: Małgorzata Goldbeck-Malesińska

Małgorzata Kaźmierczak

Protokolant: Sekretarz sądowy Halszka Mróz

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2021 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa *I. K., R. K. (1), K. M., H. G., M. G., M. L., H. L.*

przeciwko (...) **spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 2 kwietnia 2019 r. sygn. akt I C 626/16

1.zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że :

a) punkcie I.1.b. datę początkową zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 133 173,16 zł ustala na dzień 5 lutego 2019 r.,

b) w II.4. kosztami procesu obciąża strony stosunkowo, powódkę w 35 %, a pozwanego w 65 %, przyjmując minimalną stawkę kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika, z tym, że szczegółowe rozliczenie kosztów pozostawia referendarzowi sądowemu,

2.w pozostałym zakresie apelację oddala,

3.zasądza od pozwanego z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym na rzecz powodów:

a) I. K. i R. K. (1) kwotę 4 050 zł,

b) K. M. kwotę 2 700 zł,

c) H. G. i M. G. kwotę 4 050 zł.

Małgorzata Goldbeck-Malesińska Maciej Rozpędowski Małgorzata Kaźmierczak

--	--	--

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu własnoręcznego na podstawie § 21 ust. 4 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym.

sekretarz sądowy
Katarzyna Dubrowska-Jurewicz

I ACa 625/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 kwietnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie z powództwa: I. K. i R. K. (1), K. M., H. G. i M. G., M. L. i H. L. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. o zapłatę:

- zasądził od pozwanego na rzecz powodów I. i R. K. (1) solidarnie kwotę 10 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty, 133.173,16 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 31 stycznia 2019 roku do dnia zapłaty, tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną budynku, oddalając powództwo w pozostałym zakresie, obciążając kosztami procesu w całości pozwanego, przyjmując minimalną stawkę kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika z tym, że szczegółowe rozliczenie kosztów pozostawia referendarzowi sądowemu;

- zasądził od pozwanego na rzecz powódki K. M. kwotę 49.414,31 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną budynku, oddalając powództwo w pozostałym zakresie, umarzając postępowanie zainicjowane przez K. M. w przedmiocie zwrotu nakładów koniecznych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego nieruchomości powódki, w zakresie cofniętego powództwa, obciążając kosztami procesu strony stosunkowo, obciążając powódkę w 22% a pozwanego w 78%, przyjmując minimalną stawkę kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika z tym, że szczegółowe rozliczenie kosztów pozostawia referendarzowi sądowemu;

- zasądził od pozwanego na rzecz powodów H. G. i M. G. solidarnie kwotę 13.125 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty, kwotę 36.173,78 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 października 2018 roku do dnia zapłaty, tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną budynku,

- zasądził od pozwanego na rzecz powoda M. G. kwotę 1.875 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty, kwotę 5.167,68 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 października 2018 roku do dnia zapłaty, tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną budynku,

oddalając powództwo w pozostałym zakresie i obciążając kosztami procesu strony stosunkowo, obciążając powodów w 31% a pozwanego w 69%, przyjmując minimalną stawkę kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika, z tym, że szczegółowe rozliczenie kosztów pozostawia referendarzowi sądowemu;

- oddała powództwo powodów M. L. i H. L. w całość z tytułu nakładów na rewitalizację akustyczną budynku, obciążając kosztami procesu strony stosunkowo, obciążając powodów w 60% a pozwanego w 40%, przyjmując minimalną stawkę kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika, z tym, że szczegółowe rozliczenie kosztów pozostawia referendarzowi sądowemu.

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego były następujące ustalenia i rozważania:

Powodowie I. i R. K. (2) wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz solidarnie kwoty 101 000 zł, na którą składały się: 71 000 zł tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości nr (...)opisanych w dalszej części pozwu oraz kwota 10 000 zł tytułem zwrotu części nakładów koniecznych do zapewnienia właściwego

klimatu akustycznego nieruchomościom nr (...) oraz kwota 20 000 zł tytułem części odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości (...) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty. Uzasadniając swoje stanowisko powodowie wskazali, że są współwłaścicielami na zasadach wspólności majątkowej małżeńskiej nieruchomości gruntowej położonej w P. przy ul. (...), dla której prowadzona jest kw o numerze (...) – nieruchomość nr(...), która zgodnie z treścią księgi wieczystej składa się z działki o numerze (...). W wyniku nowego podziału działek, jeszcze nie odnotowanego w księdze wieczystej- z działki nr (...) wyodrębniono działki nr (...), a z działki nr (...) – działki nr (...). Działki nr (...) są zabudowane domem jednorodzinny i służą zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, z kolei działki nr (...) stanowią wydzieloną część nieruchomości możliwą do zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, a pozostałe działki stanowią dojazd do nieruchomości.

Powodowie są również są współwłaścicielami na zasadach wspólności majątkowej małżeńskiej nieruchomości gruntowej położonej w P. przy ul (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) (nieruchomość nr (...)) oraz nieruchomości położonej pod tym samym adresem, dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) (nieruchomość nr (...)).

Pismem z dnia 30 listopada 2015 r. (k. 320) powodowie rozszerzyli powództwo i domagali się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz solidarnie kwoty 126 600 zł, na którą to kwotę składały się: 72 500 zł tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości położonych w P. przy ul. (...) oraz kwota 10 000 zł z tytułu zwrotu części nakładów koniecznych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego tych nieruchomości wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także kwoty 44 100zł tytułem części odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Sprawę pierwotnie zarejestrowano pod sygnaturą I C 647/14.

Powódka K. M. w dniu 27 lutego 2014 r. wniosła o zasądzenie na swoją rzecz kwoty po 50 000 zł z tytułu pogorszenia warunków akustycznych oraz z tytułu obniżenia wartości nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), łącznie 100 000 zł oraz po 10 000 zł z tytułu pogorszenia warunków akustycznych oraz z tytułu obniżenia wartości lokalu położonego przy ul. (...) – łącznie 20 000 zł. W uzasadnieniu powódka wskazała, że jest właścicielką wskazanych wyżej nieruchomości, dla pierwszej z nich prowadzona jest KW o numerze (...), do drugiej z nich przysługuje jej spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, dla którego nie została urządzona księga wieczysta.

Podczas rozprawy w dniu 28 kwietnia 2016 r. strona powodowa cofnęła żądanie odszkodowania z tytułu spadku wartości lokalu położonego w P. przy ul. (...) i w tym zakresie zrzekła się roszczenia. Sprawę pierwotnie zarejestrowano pod numerem I C 649/14.

Powodowie H. i M. G. domagali się zasądzenia od pozwanego kwoty 109 375 zł wraz z odsetkami od dnia 13 lutego 2014 roku do dnia zapłaty z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości oraz kwoty 13 125 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 lutego (...). z tytułu koniecznych wydatków na przewrócenie właściwego klimatu akustycznego, a dodatkowo powód M. G. domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 15 625zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 lutego 2014 r. do dnia zapłaty z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości będącego wynikiem wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania i sąsiedztwa lotniska P. – Ł. oraz kwoty 1 875 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 lutego (...). do dnia zapłaty z tytułu koniecznych wydatków na przywrócenie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach znajdujących się na nieruchomości powoda. W uzasadnieniu wskazano, że powodowie H. i M. G. są właścicielami opisaney w pozwie nieruchomości– w (...) na zasadzenie wspólności majątkowej małżeńskiej, a sam powód, M. G. jest współwłaścicielem nieruchomości w udziale (...). Nieruchomość ta położona jest przy ul. (...) w P., dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) i znajduje się ona w strefie wewnętrznej ograniczonego obszaru użytkowania, utworzonego dla lotniska P. – Ł. w P.. Sprawę pierwotnie zarejestrowano pod numerem I C 655/14.

Powodowie M. i H. L. wniosli o zasądzenie na ich rzecz kwoty 101 000 zł tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości powodów wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 21 lutego 2014 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 14 000 zł tytułem odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych prowadzących do

zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego na nieruchomości powodów. W uzasadnieniu wskazali, że są właścicielami nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) i jest ona zabudowana budynkiem mieszkalnym jednorodzinny. Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą I C 648/14.

W ocenie powodów, będące przedmiotem ich własności nieruchomości, w wyniku rozbudowy lotniska, narażone są na większy hałas niż dotychczas, gdyż położone są na terenie objętym obszarem ograniczonego użytkowania wprowadzonym uchwałą Sejmiku Województwa (...) nr (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. Powodowie wskazali, że wartość ich nieruchomości uległa zmniejszeniu z powodu hałasu związanego z ruchem lotniczym i w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. Nadto w związku ze zwiększonym hałasem wywołanym prowadzeniem lotniska zachodzi konieczność rewitalizacji akustycznej budynków znajdujących się w tej strefie, które z reguły stanowią centrum zamieszkania powodów, centrum ich życia rodzinnego. Szkoda, jaką powodowie w związku tym ponoszą (spadek wartości nieruchomości, wydatki konieczne na podniesienie poziomu komfortu akustycznego budynku) powinna na podstawie wskazanych uregulowań ustawy prawo o ochronie środowiska zostać powodom zrekompensowana. Skoro pozwany odmawia uznania zasadności zgłoszonych przed wytoczeniem powództw roszczeń, niniejsze roszczenia dochodzone na drodze postępowania sądowego są zdaniem powodów w pełni uzasadnione.

Pozwany (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. - wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów zwrotu kosztów postępowania. Pozwany wskazał, że samo wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania nie przesądza automatycznie o odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego jako portu lotniczego, a powodowie nie wykazali, aby ponieśli z tego tytułu konkretną szkodę. Pozwany podniósł, że na powodów nie zostało nałożone żadne ograniczenie co do przeznaczenia ich nieruchomości, ani co do sposobu korzystania z nich. W ocenie pozwanego powodowie nabywając ww. nieruchomości mieli świadomość funkcjonowania w sąsiedztwie lotniska i akceptowali ten fakt, wobec czego nie można mówić o jakimkolwiek spadku wartości nieruchomości, która pozostawałaby w związku przyczynowym z wprowadzeniem na ww. terenie obszaru ograniczonego użytkowania, który to teren zawsze z uwagi na bliskość lotniska był również w okresie wcześniejszym narażony na zwiększoną dawkę hałasu. Pozwany sprzeciwił się także twierdzeniom prezentowanym przez powodów, aby skutkiem położenia ich nieruchomości w pobliżu lotniska było postrzeganie ich w odbiorze społecznym jako nieruchomości mniej atrakcyjnych. W ocenie pozwanego, przeciwnie, -niejednokrotnie takie właśnie położenie nieruchomości postrzegane jest jako bardziej atrakcyjne, zapewniające lepszą w pobliżu nieruchomości, infrastrukturę, lepsze drogi, nowe inwestycje, miejsca pracy itd. Niezależnie od ww. okoliczności, pełnomocnik strony pozwany podkreślił jego zdaniem fakt bardzo istotny, który należy wziąć pod uwagę, mianowicie, że pozwany jako port lotniczy podejmuje szereg działań zmierzających do ograniczenia poziomu hałasu, tym samym uciążliwości związanych z sąsiedztwem lotniska, w tym także zmniejszenie ilości operacji lotniczych. Powyższe okoliczności, w tym brak adekwatnego związku przyczynowego między wprowadzeniem strefy ograniczonego użytkowania a rzekomo powstałą dla powodów szkodą,- daje zdaniem strony pozwanej podstawy do oddalenia niniejszych powództw w całości.

Wyrokiem częściowym z dnia 10 maja 2016r., w sprawie o sygn. akt I C 626/16, Sąd Okręgowy w Poznaniu: zasądził od pozwanego na rzecz powodów I. K. i R. K. (1) solidarnie kwotę 116600 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lutego 2014 roku do dnia zapłaty; zasądził od pozwanej na rzecz powódki K. M. kwotę 28800 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lutego 2014 roku do dnia zapłaty; oddalił powództwo K. M. o zapłatę odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości w pozostałej części; umorzył postępowanie zainicjowane przez K. M. w przedmiocie zapłaty odszkodowania w zakresie cofniętego powództwa; zasądził od pozwanego na rzecz powodów H. G. i M. G. kwotę 60200 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 13 lutego 2014 roku do dnia zapłaty; oddalił powództwo H. G. i M. G. o zapłatę odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości w pozostałej części; zasądził od pozwanego na rzecz powoda M. G. kwotę 8600 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 13 lutego 2014 roku do dnia zapłaty; oddalił powództwo M. G. o zapłatę odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości w pozostałej części; zasądził od pozwanego na rzecz powodów M. L. i H. L. kwotę 45600 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 21 lutego 2014 roku do dnia zapłaty; oddalił powództwo M. L. i H. L. o zapłatę odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości w pozostałej części.

Apelację od przedmiotowego wyroku wniosła strona pozwana, zaskarżając orzeczenie w części, tj. w pkt 1, 2, 5, 7 i 9. i wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1, 2, 5, 7 i 9 poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji w zaskarżonej części, zasądzenie od powodów (przy czym od powodów ad. 1, 3 i 4 solidarnie) na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania w obydwu instancjach; w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Jednocześnie wniósł o przedstawienie Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości.

Wyrokiem z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 846/16 Sąd Apelacyjny w Poznaniu zmienił zaskarżony wyrok: w pkt 1 tylko w ten sposób, że określił początkową datę płatności ustawowych odsetek od kwoty 91.000 zł na dzień 3.12.2015 r., a od kwoty 25.600 zł na dzień 14.12.2015 r., w pkt 2 tylko w ten sposób, że określił początkową datę płatności ustawowych odsetek na dzień 11.05.2016 r., w pkt 5 tylko w ten sposób, że określił początkową datę płatności ustawowych odsetek na dzień 3.02.2016 r., w pkt 7 tylko w ten sposób, że określił początkową datę płatności ustawowych odsetek na dzień 3.02.2016 r., w pkt 9 tylko w ten sposób, że określił początkową datę płatności ustawowych odsetek na dzień 2.03.2014 r., oddalił apelację w pozostałej części, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego Sądowi I instancji w orzeczeniu końcowym.

W toku postępowania po opracowaniu opinii łącznej przez biegłego Z. B. i biegłego sądowego W. P., powodowie dokonali zmiany zawartych w pozwie roszczeń w przedmiocie określenia wartości nakładów w następujący sposób;

- powodowie I. K. i R. K. (1) wnieśli o zasądzenie na rzecz powodów solidarnie kwoty 143.173,16 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zwrotu nakładów koniecznych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego nieruchomości należących do powodów;

- powodowie H. G. i M. G. wnieśli o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów-małżonków H. i M. G. kwoty 49.298,78 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 13.125 zł od dnia 13 lutego 2014 roku do dnia zapłaty, a od kwoty 36.173,78 zł od dnia wniesienia pisma rozszerzającego powództwo do dnia zapłaty; zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda M. G. kwoty 7.042,68 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 1.875 zł od dnia 13 lutego 2014 roku do dnia zapłaty, a od kwoty 5.167,78 zł od dnia wniesienia pisma rozszerzającego powództwo do dnia zapłaty.

Na dalszym etapie postępowania strony potrzywały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił, że L. P. - Ł. powstało w 1913 r. jako pruskie lotnisko wojskowe w Ł. pod P.. Przed I wojną światową, a także w czasie jej trwania, na lotnisku funkcjonowała szkoła pilotów, obserwatorów i mechaników, poza tym naprawiano samoloty i składowano sprzęt lotniczy. W latach 1931 - 1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, port w Ł. stał się drugim po W. - O. lotniskiem w kraju. W 1987 r. powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł.. W 1993 r. przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne do D.. W 1996 r. rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie utworzenia spółki (...). W dniu 11 lipca 1997 r. utworzono spółkę (...), której udziałowcami zostali Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa. W 2000 r. rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do B. i zawarto porozumienia o współpracy z F. A.. W 2001 r. oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nową płytę postojową. W 2002 r. uruchomiono połączenia do W. i F.. W 2003 r. uruchomiono połączenia do K./B., W., M. i L., a także oddano do użytkowania zmodernizowany terminal GA. W 2004 r. uruchomiono połączenia do B. i M.. W latach 2005 - 2007 uruchomiono kolejne połączenia do L. L. (1), L. S., D., L., S., B.-G., B., D., (...), L. G., E., P. B., R.-C. i K.. W 2008 r. przystąpiono do rozbudowy terminala pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie S..

W dniu 28 lutego 2011 r. (...) Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)”.

W kwietniu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę terminala pasażerskiego, a w czerwcu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych. W lipcu 2012 r. rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminalu pasażerskiego - początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów. Rozwój lotniska w kolejnych dziesięcioleciach skutkowało wzrostem liczby pasażerów obsługiwanych przez port lotniczy. W 2000 r. skorzystało z niego 227 847 pasażerów, przy liczbie 13 225 operacji lotniczych. W 2008 r. natomiast z portu skorzystało już 1 274 679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano w liczbie 23 609. W 2012 r. z portu skorzystało 1 595 221 pasażerów i odbyło się 25 261 operacji lotniczych.

Lotnisko cywilne P. - Ł. jest własnością pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

Sejmik Województwa (...) podjął w dniu 30 stycznia 2012 r. na podstawie art. 135 ust. 1, 2, 3a i 3b u.p.o.ś. uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania (dalej jako: (...)) dla lotniska P. - Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Przedmiotowa uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: (1) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (2) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (3) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 50 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (4) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 40 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska. Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: (1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 60 dB oraz dla nocy LAeqN = 50 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB oraz dla nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy lotniska.

(...) powodów znalazła się w strefie obszaru ograniczonego użytkowania zarówno zewnętrznej jak i wewnętrznej.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej (...) w postaci obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. W uchwale wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej. Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

Powodowie I. i R. K. (1) są właścicielami na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomości gruntowej położonej przy ul. (...) w P., dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), zabudowanej domem jednorodzinny, nieruchomości gruntowej położonej przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) oraz nieruchomości przy ul. (...) w P., dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), która zabudowana jest domem jednorodzinny. W chwili wejścia w życie przedmiotowej uchwały (na dzień 28 lutego 2012 r.) nieruchomość powodów przy ul. (...) była zabudowana wolnostojącym, podpiwniczonym, dwukondygnacyjnym budynkiem mieszkalnym o powierzchni 122 m², łączna powierzchnia działki wynosiła 1 640 m². Nieruchomość powodów znajduje się w strefie zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. - Ł. w P..

Zgodnie z załącznikiem nr 7a do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...), opisana powyżej nieruchomość znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. - Ł. w P..

Budynek powodów przy ul. (...) w P. nie spełnia wymogi Polskiej Normy PN-B- (...) -3:1999 („Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach), z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej po utworzeniu (...), budynek spełnia wymogi tejże normy także z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej przed utworzeniem (...), natomiast nie spełnia wymogów Polskiej Normy PN-B- (...):2015-10 „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach- Część 3: Wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród w budynkach i elementów budowlanych” z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej po utworzeniu (...), dla wartości poziomu miarodajnego wyznaczonego dla stanu na 2034 r. Budynek mieszkalny powodów wymaga nakładów związanych z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P. oraz rozbudowy i eksploatacji tego lotniska w celu dotrzymania ww. norm co do izolacyjności akustycznej. W budynku powodów konieczna jest wymiana stolarki okiennej, poprawa izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych i wykonanie instalacji wentylacyjnej oraz wykonanie niezbędnych robót przygotowawczych i wykończeniowych w tym zakresie. Konieczne przy tym jest zamontowanie wentylacji nawiewno-wywiewnej z centralą wentylacyjną, gdyż wentylacja grawitacyjna nie działałaby poprawnie skoro okna muszą być szczelne i nie zapewniałaby poprawnej i właściwej wymiany powietrza w ciągu całego roku. Tym samym wymiana stolarki okiennej, poprawa izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych wykonanie instalacji wentylacyjnej wraz z kosztem robót przygotowawczych i wykończeniowych wynosi 76.045,11 zł.

Nieruchomość powodów przy ul (...) w P. (którą stanowią graniczące ze sobą nieruchomości gruntowe, dla których prowadzone są księgi wieczyste o numerach (...) w chwili wejścia w życie uchwały zabudowana była wolnostojącym, częściowo podpiwniczonym, dwukondygnacyjnym budynkiem mieszkalnym. Łączna powierzchnia działek wynosiła 1 020 m².

Zgodnie z załącznikiem nr 7a do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...), opisana powyżej nieruchomość znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. - Ł. w P..

Budynek powodów przy ul. (...) w P. spełnia wymogi Polskiej Normy PN-B- (...) -3:1999 („Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach), z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej po utworzeniu (...), budynek spełnia wymogi tejże normy także z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej przed utworzeniem (...), natomiast nie spełnia wymogów Polskiej Normy PN-B- (...):2015-10 „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach- Część 3: Wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród w budynkach i elementów budowlanych” z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej po utworzeniu (...), dla wartości poziomu miarodajnego wyznaczonego dla stanu na 2034 r. Budynek mieszkalny powodów wymaga nakładów związanych z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P. oraz rozbudowy i eksploatacji tego lotniska w celu dotrzymania ww. norm co do izolacyjności akustycznej. W budynku powodki konieczna jest wymiana stolarki okiennej i wykonanie instalacji wentylacyjnej oraz wykonanie niezbędnych robót przygotowawczych i wykończeniowych w tym zakresie. Konieczne przy tym jest zamontowanie wentylacji nawiewno-wywiewnej z centralą wentylacyjną, gdyż wentylacja grawitacyjna nie działałaby poprawnie skoro okna muszą być szczelne i nie zapewniałaby poprawnej i właściwej wymiany powietrza w ciągu całego roku. Tym samym wymiana stolarki okiennej, wykonanie instalacji wentylacyjnej wraz z kosztem robót przygotowawczych i wykończeniowych wynosi 67.127,75 zł.

Pismem z dnia 28 stycznia 2014 r. powodowie I. i R. K. (1) wezwali pozwanego do zapłaty na ich rzecz kwoty 150 000 zł tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości oraz tytułem zwrotu części nakładów koniecznych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego nieruchomości położonych w P., a stanowiących własność powodów i to w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma. Pismo zostało odebrane przez pozwanego w dniu 30 stycznia 2014 r. Pozwany na wezwanie to nie odpowiedział, nie wypłacił powodom żądanej kwoty.

Powódka K. M. jest właścicielem nieruchomości położonej w P., przy ul. (...) o powierzchni 0,0324 ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) oraz przysługuje jej spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu położonego w P. przy ul (...), dla którego to lokum nie została urządzona księga wieczysta. W chwili wejścia w życie przedmiotowej uchwały (na dzień 28 lutego 2012 r.) nieruchomość ta była zabudowana dwukondygnacyjnym, podpiwniczonym budynkiem mieszkalnym w zabudowie bliźniaczej.

Zgodnie z załącznikiem nr 7a do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...), opisana powyżej nieruchomość znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. - Ł. w P..

Budynek powódki przy ul. (...) w P. spełnia wymogi Polskiej Normy PN-B- (...) -3:1999 („Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach), z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej po utworzeniu (...), budynek spełnia wymogi tejże normy także z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej przed utworzeniem (...), natomiast nie spełnia wymogów Polskiej Normy PN-B- (...) :2015-10 „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach- Część 3: Wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród w budynkach i elementów budowlanych” z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej po utworzeniu (...), dla wartości poziomu miarodajnego wyznaczonego dla stanu na 2034 r. Budynek mieszkalny powódki wymaga nakładów związanych z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P. oraz rozbudowy i eksploatacji tego lotniska w celu dotrzymania ww. norm co do izolacyjności akustycznej. W budynku powódki konieczna jest wymiana stolarki okiennej, poprawa i wykonanie instalacji wentylacyjnej oraz wykonanie niezbędnych robót przygotowawczych i wykończeniowych w tym zakresie. Konieczne przy tym jest zamontowanie wentylacji nawiewno-wywiewnej z centralą wentylacyjną, gdyż wentylacja grawitacyjna nie działałaby poprawnie skoro okna muszą być szczelne i nie zapewniałaby poprawnej i właściwej wymiany powietrza w ciągu całego roku. Tym samym wymiana stolarki okiennej i wykonanie instalacji wentylacyjnej wraz z kosztem robót przygotowawczych i wykończeniowych wynosi 49.414,31 zł.

Powodowie H. i M. G. są współwłaścicielami na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej nieruchomości położonej przy ul. (...) w P. w udziale 7/8, a powód M. G. jest współwłaścicielem tej nieruchomości w 1/8.

Nieruchomość powodów znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. – Ł. w P.. Dla ww. nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...).

W chwili wejścia w życie przedmiotowej uchwały (na dzień 28 lutego 2012 r.) nieruchomość powodów zabudowana była dwukondygnacyjnym, podpiwniczonym budynkiem mieszkalnym w zabudowie szeregowej. Budynek powodów przy ul. (...) w P. spełnia wymogi Polskiej Normy PN-B- (...) -3:1999 („Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach), z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej po utworzeniu (...), budynek spełnia wymogi tejże normy także z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej przed utworzeniem (...), natomiast nie spełnia wymogów Polskiej Normy PN-B- (...) :2015-10 „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach- Część 3: Wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród w budynkach i elementów budowlanych” z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej po utworzeniu (...), dla wartości poziomu miarodajnego wyznaczonego dla stanu na 2034 r. Budynek mieszkalny powodów wymaga nakładów związanych z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P. oraz rozbudowy i eksploatacji tego lotniska w celu dotrzymania ww. norm co do izolacyjności akustycznej. W budynku powodów konieczna jest wymiana stolarki okiennej, poprawa izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych i wykonanie instalacji wentylacyjnej oraz wykonanie niezbędnych robót przygotowawczych i wykończeniowych w tym zakresie. Konieczne przy tym jest zamontowanie wentylacji nawiewno-wywiewnej z centralą wentylacyjną, gdyż wentylacja grawitacyjna nie działałaby poprawnie skoro okna muszą być szczelne i nie zapewniałaby poprawnej i właściwej wymiany powietrza w ciągu całego roku. Tym samym wymiana stolarki okiennej, wykonanie instalacji wentylacyjnej wraz z kosztem robót przygotowawczych i wykończeniowych wynosi 56.341,46 zł.

Pismem z dnia 5 lutego 2014 r. powodowie M. i H. G. wezwali pozwanego do natychmiastowej zapłaty należności w kwocie 140 000 zł w terminie do dnia 12 lutego 2014 t.

Powodowie M. i H. L. są właścicielami nieruchomości, która została objęta obszarem ograniczonego użytkowania ustanowionego dla lotniska P. – ławica. Nieruchomość ta jest położona przy ul. (...) w P., prowadzona jest dla niej księga wieczysta o numerze (...).

Nieruchomość powodów znajduje się w strefie zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. – Ł. w P..

W chwili wejścia w życie przedmiotowej uchwały nieruchomości powodów zabudowana była dwukondygnacyjnym, podpiwniczonym, budynkiem mieszkalnym w zabudowie wolnostojącej. Nieruchomość powodów w toku postępowania została sprzedana.

Pismem z dnia 14 lutego 2014 r. powodowie, małżonkowie L. wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 131 000 zł w związku ze spadkiem wartości nieruchomości i koniecznością poniesienia niezbędnych kosztów adaptacji akustycznej przedmiotowej nieruchomości ze względu na nadmierny hałas, w terminie do 20 lutego 2014 r.

Sąd I instancji ustalając stan faktyczny sprawy oparł się w decydującej mierze na dowodzie z opinii łącznej sporządzonej przez biegłych sądowych z zakresu budownictwa mgr inż. Z. B. i biegłego z zakresu akustyki W. P., opinii uzupełniającej i zeznaniami biegłych na rozprawie oraz wymienionych wcześniej dokumentach tak urzędowych jak i prywatnych. W konsekwencji informacyjne przesłuchanie strony powodowej było tylko jednym z elementów weryfikacji zebranego materiału dowodowego w sprawie.

Sąd dał wiarę złożonym do akt sprawy dokumentom oraz ich odpisom i kserokopiom, albowiem nie były przez strony kwestionowane, jak również nie budziły wątpliwości sądu co do ich prawdziwości i autentyczności. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei w świetle art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Według Sądu I instancji w pełni przydatna dla rozstrzygnięcia sprawy okazała się opinia łączna sporządzona przez biegłych z zakresu budownictwa i akustyki wykonana przez biegłych sądowych Z. B. i W. P.. Na podstawie tej opinii, potwierdzonej opinią uzupełniającą z dnia oraz 31.10.2018r. i z dnia 30.10.2018r. oraz wyjaśnieniami biegłych na rozprawie w dniu 19 marca 2019 roku było możliwe ustalenie zdaniem Sądu Okręgowego zakresu prac i ich wartości w zakresie rewitalizacji akustycznej nieruchomości powodów. Biegli przekonująco odpowiedzieli na wszystkie zarzuty stawiane przez pełnomocników obu stron procesu. Przede wszystkim Sąd uznał, za zasadne zastosowanie przez biegłego W. P. m.in. Normy PN-B- (...) -03:2015-10, która od października 2015 r. wskazywana jest jako norma pomiarów akustycznych przez Polski Komitet Normalizacyjny już po wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania według stanu na 2034r. W ocenie Sądu I instancji zastosowanie tej normy było w pełni zasadne, gdyż chodzi w tym wypadku o warunki jakie mają spełnić nieruchomości powodów w 2034r. kiedy nastąpi docelowy i maksymalny zakres obciążeń lotami na pozwanym lotnisku cywilnym, przewidzianego w raporcie środowiskowym obejmującym aż 120 lotów dziennych. Nadto biegły sądowy W. P. wskazał, że zastosował ww. normę, gdyż norma PN-B- (...) -02:1987, która została zaktualizowana w grudniu 2017 obecnie jest wykorzystywana jedynie do pomiarów wewnątrz budynku. W konsekwencji, w tym kontekście Sąd absolutnie nie znalazł powodów aby odmówić temu dowodowi waloru rzetelności i przydatności dla rozstrzygnięcia sprawy.

Z kolei biegły Z. B. odnosząc się do zarzutów, na rozprawie w dniu 19 marca 2019 roku w sposób wyczerpujący wyjaśnił dlaczego koniecznym w budynkach powodów jest zastosowanie wentylacji nawiewno – wywiewnej z odzyskaniem ciepła opartej na centrali wentylacyjnej zamiast sugerowanych przez stronę pozwaną wentylacji grawitacyjnej z zastosowaniem nawiewników. Biegły sądowy wskazał między innymi, że proponowane przez pozwanych rozwiązanie jest droższe niż to zaproponowane przez niego w opinii.

W ocenie Sądu I instancji biegły W. P. wszechstronnie wyjaśnił dlaczego zastosował Normę PN-B- (...) -03:2015-10. Podkreślić także należy, że jest to nie tylko norma zalecana przez Polski Komitet Normalizacyjny, ale także od

stycznia 2018 roku uważana za obowiązującą zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki. W ocenie Sądu zastosowanie powyżej normy przez biegłego przez W. P. w opinii z dziedziny akustyki oraz kolejno dokonanie wyliczeń nakładów koniecznych przez biegłego Z. B. na tejże podstawie zostało w wyczerpujący sposób uzasadnione. W świetle powyższego Sąd uznał łączne opinie biegłych za jasne, logiczne oraz niezawierające żadnych sprzeczności i mając to na uwadze uznał je za niezwykle przydatne dla ustalenia stanu faktycznego niniejszej sprawy.

Tym samym Sąd Okręgowy oddalił między innymi wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii innych biegłych.

Sąd nie widział potrzeby przeprowadzenia dowodów z urzędu. Strony bowiem były reprezentowane przez fachowych i profesjonalnych pełnomocników. Innymi słowy Sąd oparł się jedynie na materiale dowodowym zaoferowanym przez strony. Jest to zgodne z obowiązującą zasadą kontrydiktoryjności.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy w ocenie Sądu Okręgowego był wystarczający dla rozstrzygnięcia sprawy. Tym samym pozostałe nierozpoznane wnioski dowodowe należało oddalić.

Sąd Okręgowy zważył, że w ramach wywiedzionego powództwa powodowie I. i R. K. (1), K. M., H. i M. G. oraz M. i H. L. zgłosili dwa żądania - odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości położonych w P. przy ulicy (...), położonych w P. przy ulicy (...) oraz odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynkach mieszkalnych powodów położonym na tych nieruchomościach.

W rozpoznawanej sprawie zakończono postępowanie w zakresie pierwszego z powyższych żądań poprzez wydanie w niniejszej sprawie przez Sąd wyroku częściowego z dnia 10 maja 2016 roku, który uprawomocnił się w dniu 8 lutego 2017 roku, na skutek wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu, sygn. akt. I ACa 846/16 (k. 644).

W tym stanie rzeczy wobec zakończenia postępowania dowodowego w zakresie drugiego z żądań powodów, zaistniały według Sądu I instancji podstawy do wydania wyroku, w którym rozstrzygnięte zostało żądanie zasądzenia od pozwanego na rzecz: powodów I. i R. K. (1) kwoty 10.000 złotych tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości powodów; powódki K. M. kwoty 50.000 zł tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości powodów; powodów H. i M. G. kwoty 13.125 zł tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości powodów, a dodatkowo na rzecz powoda M. G. kwoty 1.875 zł tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości powodów; powodów M. i H. L. kwoty 14.000 zł tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości powodów.

Sąd Okręgowy podniósł, że legitymacja czynna powodów I. i R. K. (1), K. M. oraz H. i M. G. w niniejszym procesie nie budziła wątpliwości. Zgodnie bowiem z przepisem art. 129 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013.1232 j.t.), jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, wykupienia nieruchomości lub jej części, a także odszkodowania za poniesioną szkodę może żądać właściciel nieruchomości. Na podstawie art. 129 ust. 3 cytowanej ustawy, roszczenia powyższe przysługują również użytkownikom wieczystym nieruchomości, a roszczenie o którym mowa w ust. 2 także osobie, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości. Z kolei w myśli art. 136 ust 3 tejże ustawy 3. w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Wobec ustalenia w wyżej wskazanym wyroku, że powodowie I. i R. K. (1), K. M. i H. i M. G. ponieśli szkodę w postaci spadku wartości ich nieruchomości, ich legitymacja czynna rozciąga się również na roszczenie o zwrot nakładów koniecznych na rewitalizację akustyczną ich budynków.

Legitymacja bierna pozwanego wynikała z przepisu art. 136 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska stanowiącego, że obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Niewątpliwie podmiotem

tym jest w rozpoznawanej sprawie pozwana spółka, będąca właścicielem portu lotniczego, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń. Pozwany swej legitymacji biernej w toku procesu zresztą nie kwestionował.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że w dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Obszar ograniczonego użytkowania podzielony został na dwie strefy - wewnętrzną i zewnętrzną, w zależności od odległości od lotniska P. - Ł. i poziomu natężenia hałasu w danej strefie, a nieruchomości objęte postępowaniem, zostały zakwalifikowane zarówno do strefy wewnętrznej jak i zewnętrznej.

Sąd Okręgowy zauważył, że zgodnie z przepisem art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska z roszczeniem odszkodowawczym „można wystąpić” w okresie dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Cytowany przepis ustawy wprowadza termin zawity, niebędący terminem przedawnienia, którego upływ ma ten skutek, że roszczenie to wygasa (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/2008).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że powodowie zgłosili pozwanemu roszczenie przed upływem terminu zawitego liczonego od daty wejścia w życie tego rozporządzenia.

Na skutek wprowadzenia w życie powołaną wyżej uchwałą Sejmiku Województwa (...) obszaru ograniczonego użytkowania, nieruchomości powodów znalazły się w strefie wewnętrznej i zewnętrznej tego obszaru. Strefy te wiążą się nie tylko z ograniczeniami w korzystaniu z nieruchomości m.in. poprzez konieczność zapewnienia w budynkach mieszkalnych właściwego klimatu akustycznego, ale przede wszystkim z koniecznością znoszenia zwiększonej emisji hałasu, co w znaczący sposób obniża komfort życia w takim miejscu. Nie można przy tym porównywać hałasu powodowanego przez komunikację miejską, tramwaje, autobusy, czy też samochody do hałasu związanego z funkcjonowaniem lotniska. Hałas wywoływany przez starty, lądowania i przeloty samolotów nie jest związany z normalnym funkcjonowaniem miasta, nie jest dla miasta czymś zwykłym; docierając do nieruchomości o przeznaczeniu mieszkalnym i przekraczając normy emisyjne zawarte w obowiązujących przepisach zakłóca korzystanie z nieruchomości ponad tzw. „przeciętną miarę”.

Według Sądu Okręgowego bez wątplenia wprowadzenie ochrony zagwarantowanej ustawą o ochronie środowiska nie zmniejszyło uciążliwości spowodowanej sąsiedztwem lotniska lecz umożliwiło dochodzenie roszczeń mających na celu zwrot nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości. D. lotniska z uwagi na ważny cel społeczny została zaaprobowana przez ustawodawcę w zamian za możliwość pieniężnej rekompensaty dla osób nie mogących sprzeciwić się tej działalności, a obowiązek dostarczenia tej rekompensaty spoczywa na podmiocie korzystającym z lotniska. Nieusuwalne lecz z uzasadnionych względów konieczne przekroczenie standardów ochrony środowiska wymaga bowiem legalizacji odpowiednim aktem prawa miejscowego. Twierdzenie pozwanego, że hałas wokół lotniska występował już wcześniej i powodowie winni ten fakt uwzględnić dochodząc swoich roszczeń nie podważa w żaden sposób uprawnienia do zwrotu nakładów na zapewnienie właściwej ochrony akustycznej ich budynków z tytułu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania.

Oceniając zasadność roszczeń powodów w zakresie nakładów na ich nieruchomości dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego Sąd I instancji stwierdził, iż przepis art. 136 ust. 3 Prawa ochrony środowiska wyraźnie stanowi, iż tylko w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2 wskazanej powyżej ustawy, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Ugruntowany w orzecznictwie jest pogląd, że odszkodowanie powinno obejmować koszty przystosowania istniejących budynków w taki sposób, aby w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej zapewniony był właściwy klimat akustyczny niezależnie od tego, czy nakłady na rewitalizację akustyczną zostały poniesione w całości, w części, czy też wcale. Wyżej wskazany art. 136 ust. 2 Prawa ochrony środowiska nie zawęży wypłaty odszkodowania do kosztów poniesionych w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie, lecz wskazuje tę sytuację jako dodatkowy element szkody.

Odmienne interpretacja wprowadzałaby zróżnicowanie właścicieli na bardziej rzutkich i zamożnych, lub mających wiedzę z dziedziny akustyki, lub budownictwa, którzy załatwili i opłacili materiały, fachowców i dokonali stosownych nakładów, aby ochronić swe mieszkania przed hałasem i właścicieli, którzy nie mają wiedzy jakich konkretnie nakładów trzeba dokonać i nie mają dostatecznych możliwości finansowych, aby te nakłady ponieść i ochronić przed hałasem zajmowane pomieszczenia wymagające ochrony akustycznej.

Jak wynika z opinii łącznej wykonanej przez biegłego sądowego z zakresu akustyki i dziedziny budownictwa oraz szacowania nieruchomości tj. W. P. i Z. B. w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla L. P. – Ł. nieruchomości powodów wymagają nakładów akustycznych w celu dotrzymania norm izolacyjności akustycznej poprzez wymianę okien oraz wykonanie instalacji wentylacyjnej.

Na podstawie przeprowadzonych wyliczeń, biegły sądowy Z. B. stwierdził, że koszt nakładów jakie powodowie I. i R. K. (1) powinni ponieść, w celu zapewnienia właściwego klimatu akustycznego dla nieruchomości położonej przy ul. (...) w P. wynosi - 76.045,41 zł, a nieruchomości przy ul. (...) - 67.127,75 zł. Koszt nakładów jakie powinna ponieść K. M. wyniósł 49.414,31 zł, koszt nakładów jakie powinni ponieść powodowie H. i M. G. wyniósł - 56.341,46 zł.

Sąd oddalił roszczenie powodów M. L. i H. L. w zakresie równowartości nakładów niezbędnych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynku mieszkalnym znajdującym się na nieruchomości powodów położonej w P. przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...). Z pisma biegłego sądowego W. P. z dnia 12 lipca 2018 roku wynika, że nieruchomość została sprzedana przez powodów i w związku z tym nie było możliwe wykonanie czynności w celu sporządzenia opinii. W ocenie Sądu powodowie w czasie, kiedy nieruchomość była ich własnością nie ponieśli nakładów koniecznych dla zapewnienia nieruchomości właściwego klimatu akustycznego, a w konsekwencji sprzedaży tych nakładów nie poniosą, w związku z czym nie ponieśli szkody majątkowej w tym zakresie. Sąd podkreśla, że zasądzenie na rzecz powodów zwrotu kosztów nakładów akustycznych mogłoby prowadzić do ich bezpodstawnego wzbogacenia.

W konsekwencji, na podstawie powołanych wyżej przepisów ustawy, odnośnie do powodów I. i R. K. (1) zasądzeniu tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną budynków podlegała na ich rzecz solidarnie kwota 143.173,16 zł (76.045,41 + 67.127,75 zł).

Odnośnie do żądania powódki K. M. Sąd zasądził na jej rzecz kwotę 49.414,31 zł z tytułu nakładów na rewitalizację akustyczną budynku, a w pozostałym zakresie żądanie z tego tytułu oddalił i umorzył postępowanie w zakresie żądania nakładów na nieruchomości lokalowej położonej w P. przy ul. (...), a to z uwagi na cofnięcie powództwa w tym zakresie wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

Odnośnie do żądania powodów H. i M. G. oraz M. G. Sąd zasądził na rzecz małżonków G. tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną budynku kwotę 49.298,78 zł (7/8 z 56.341,46 zł), a na rzecz M. G. kwotę 7.042,68 zł (1/8 z 56.341,46 zł) a w pozostałym zakresie żądanie z tytułu zwrotu nakładów na rewitalizację akustyczną budynku oddalił.

Odnośnie do żądania powodów M. i H. L. Sąd Okręgowy oddalił powództwo w całości.

O odsetkach ustawowych od zasądzonej należności głównej Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., zgodnie z którym, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Roszczenie o odszkodowanie jest roszczeniem bezterminowym, a zatem staje się ono wymagalne, z uwagi na brzmienie przepisu art. 455 k.c., po wezwaniu dłużnika do zapłaty. Za datę początkową odsetek ustawowych Sąd ustalił na dzień następujący po 14 dniu od doręczenia odpisów opinii, tj. od 17 sierpnia 2018 r. Już bowiem w tej dacie pozwany pozostawał w opóźnieniu w zapłacie żadanego przez powódkę zwrotu nakładów. Jednocześnie Sąd wskazuje, że Sąd ustalił odsetki od rozszerzonego powództwa na dzień po doręczeniu pisma rozszerzających powództwa.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w sprawie z powództwa K. M., H. i M. G. i M. i H. L., (stosunkowe rozdzielanie kosztów postępowania) oraz na podstawie art. 98 par 1 kpc w sprawie z powództwa I. i R. K. (1), obciążenie w całości kosztami postępowania pozwanego przy czym sąd określił jedynie zasady dotyczące rozstrzygnięcia o kosztach procesu, pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu. Sąd nie widział podstaw do przyznawania pełnomocnikowi powodów wyższej stawki, niż podstawowa stawka kosztów zastępstwa procesowego przede wszystkim z uwagi na powtarzalność pozwów, wykorzystywania raz przygotowanego przez pełnomocnika tekstu, następnie wielokrotnie powielanego .

0020 Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożył pozwany, zaskarżając orzeczenie w części w jakiej Sąd Okręgowy uwzględnił powództwa i zasądził na rzecz powodów kwotę w łącznej wysokości 248 928,93 zł wraz z odsetkami ustawowymi (punkt I.1, II.1, III.1, III. 2 wyroku) oraz w części orzekającej o kosztach procesu (punkt I.3, II.4, III.4 wyroku).

Pozwany zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku prawo ochrony środowiska w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że odszkodowanie z tytułu poniesionych wydatków na rewitalizację akustyczną, należne jest bez względu na to, czy strona powodowa w rzeczywistości poniosła koszty rewitalizacji akustycznej swojej nieruchomości, podczas gdy wykładnia tychże przepisów prowadzi do wniosku, iż aby móc skutecznie dochodzić odszkodowania konieczne jest faktyczne poniesienie wydatków na rewitalizację akustyczną;

- art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. w zw. z § 8 i § 9 Uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 roku poprzez przyjęcie, iż odszkodowanie z tytułu zwrotu poniesionych kosztów rewitalizacji akustycznej nieruchomości należne jest również w przypadku nieruchomości położonych w strefie zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania utworzonego dla lotniska P. - Ł., a więc takich jak nieruchomości będące własnością powodów R. i I. K. oraz K. M., położone przy ul. (...) w P., (...) w P. oraz przy ul. (...) w P.;

- § 3 oraz § 4 Uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 roku w zw. z Tabelą nr 1 i Tabelą nr 2, będącymi załącznikiem do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, poprzez niezasadne przyjęcie, iż hałas w strefie zewnętrznej, a więc w strefie, w której znajdują się nieruchomości powodów R. i I. K. oraz K. M., położone przy ul. (...) w P., (...) w P. oraz przy ul. (...) w P., przekracza dopuszczalny poziom hałasu w środowisku ustalony w przepisach powszechnie obowiązujących;

- art. 361 § 2 kc poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że naprawieniu podlega szkoda, która jeszcze nie powstała, tak jak w niniejszej sprawie, w której nie doszło jeszcze do utraty składników majątkowych, czyli do poniesienia przez powodów nieplanowanych (niezgodnych z ich wolą) wydatków;

- art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że przepisy te określają dwie odrębne szkody w majątku powodów, podczas gdy już wprost z treści tych przepisów wynika, że są to tylko różne postaci tej samej szkody;

- art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i nieuwzględnienie zjawiska rekurencji, co w efekcie doprowadziło do zawyżenia sumy odszkodowania należnego stronie powodowej;

- art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że roszczenie o zapłatę odszkodowania stało się wymagalne z chwilą upływu 14 dni od daty doręczenia stronie pozwanej odpisów opinii biegłych oraz z dniem następnym po dacie doręczenia stronie pozwanej pism procesowych zawierających rozszerzenie powództwa, podczas gdy, skoro odszkodowanie zostało obliczone według cen aktualnych,

czyli cen z daty jego ustalania (orzekania), stało się ono wymagalne dopiero z datą wyrokowania i najwcześniej od tej daty dłużnik (pozwany) pozostaje w opóźnieniu uzasadniającym zapłatę odsetek.

II. naruszenie przepisów postępowania:

- art. 227 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez przyjęcie przez Sąd I Instancji, że wystąpienie szkody dochodzonej na gruncie art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. oraz rozmiar takiej szkody zostały w niniejszej sprawie udowodnione przez powodów, pomimo iż powyższe okoliczności nie zostały udowodnione, w szczególności nie zostały udowodnione ze względu na wadliwość przedstawionych w sprawie opinii łącznych biegłych;

- art. 244 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c., poprzez dokonanie przez Sąd I Instancji ustaleń sprzecznych z treścią dokumentu urzędowego w postaci Uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 roku;

- art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez oparcie się przy rozstrzyganiu sprawy na dowodzie z opinii biegłych zawierających zasadnicze błędy metodologiczne, które uniemożliwiają potraktowanie ich jako rzetelnego środka dowodowego, mającego za zadanie wyjaśnienie okoliczności wymagających wiadomości specjalnych;

- art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez oparcie się w skarżonym wyroku na treści opinii przedstawionych w niniejszej sprawie, a przygotowanych przez biegłych nie mających dostępu do dziennika budowy, pełnej dokumentacji projektowej i powykonawczej, a także decyzji o pozwoleniu na budowę wraz z dokumentacją udowadniającą stan nieruchomości na datę 28 lutego 2012 roku, które to dokumenty są konieczne dla rzetelnego określenia stanu faktycznego (w tym technicznego) nieruchomości powodów;

- art. 217 §§ 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., poprzez nieuwzględnienie wniosku dowodowego strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z dziedziny akustyki oraz budownictwa, w sytuacji gdy strona pozwana w toku postępowania podnosiła szereg merytorycznych zarzutów do opinii biegłych W. P. i Z. B., a wnioskowane dowody miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy;

- art. 217 §§ 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., poprzez całkowite pominięcie zastrzeżeń pozwanego względem przedstawionych w sprawie opinii biegłych oraz pominięcie wniosków dowodowych zmierzających do wykazania wadliwości metodologicznej oraz merytorycznej przedmiotowych opinii, czym Sąd I Instancji doprowadził do faktycznego pozbawienia strony pozwanej możliwości obrony jej praw;

- art. 328 § 2 k.p.c., poprzez niedostateczne wyjaśnienie w wyroku przyczyn, dla których Sąd I Instancji uznał za zasadne przyznanie odszkodowania powodom R. i I. K. oraz K. M. z tytułu kosztów rewitalizacji akustycznej nieruchomości położonych przy ul. (...) w P., (...) w P. oraz przy ul. (...) w P.;

- art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., poprzez niedostateczne wyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku przyczyn, ze względu na które Sąd nie przychylił się do wniosków strony pozwanej o powołanie innego biegłego z dziedziny akustyki i budownictwa;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak odniesienia się do sformułowanych w piśmie procesowym strony pozwanej z dnia 16 sierpnia 2018 roku zarzutów do opinii biegłych W. P. i Z. B. w sposób pozwalający na przeprowadzenie kontroli instancyjnej rozumowania Sądu Okręgowego w tym zakresie;

- art. 98 k.p.c. poprzez niezasadne obciążenie strony pozwanej całością kosztów postępowania w sprawie z powództwa R. i I. K.;

- art. 100 k.p.c. poprzez błędne obliczenie i w konsekwencji nienależne obciążenie strony pozwanej kosztami postępowania w sprawach z powództwa K. M. oraz H. i M. G..

Mając na uwadze powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonym zakresie, jak również zasądzenie od powodów R. i I. K., K. M. oraz H. i M. G.

na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów procesu w I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, zasądzenie od powodów R. i I. K., K. M. oraz H. i M. /(...)G. na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Ponadto pozwany wniósł o reasumpcję postanowienia podjętego na rozprawie w dniu 19 marca 2019 roku o oddaleniu wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z dziedziny budownictwa i biegłego z dziedziny akustyki i w konsekwencji dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii łącznej biegłego z dziedziny akustyki i biegłego z dziedziny budownictwa w części przygotowanej przez biegłego z dziedziny akustyki w zakresie okoliczności szczegółowo przedstawione przez skarżącego we wniosku apelacyjnym.

W przypadku nieuwzględnienia powyższego wniosku pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji, pozostawienie Sądowi I Instancji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

W odpowiedziach na apelację powodowie wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego zwrot kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, za wyjątkiem pełnomocnika powódki K. M., który wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości trzykrotności stawki minimalnej oraz wniósł w pierwszej kolejności o odrzucenie apelacji pozwanego.

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik powódki K. M. cofnął oba powyższe wnioski.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jest tylko w nieznacznej części zasadna.

Mimo cofnięcia przez pełnomocnika powódki K. M. wniosku o odrzucenie apelacji pozwanego, Sąd Apelacyjny z urzędu ocenił apelacje w tym zakresie, stwierdzając brak podstaw do jej odrzucenia.

Opłata uiszczona przez stronę pozwaną została ustalona i wpłacona w prawidłowej wysokości, niezależnie od tego czy obliczając tę opłatę od łącznej kwoty wskazanej przez pozwanego jako wartość przedmiotu zaskarżania czy też według poszczególnych, kwestionowanych przez apelującego kwot zasądzonych na rzecz powodów. Sposób określenia wartości przedmiotu zaskarżenia wraz z treścią wniosków apelacyjnych pozwanego umożliwił nadanie apelacji z biegu, a zakres zaskarżenia oraz wnioski apelacyjne zostały jednoznacznie sformułowane.

Sąd Apelacyjny podziela dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne oraz wywiedzione z tych ustaleń wnioski prawne, za wyjątkiem ustaleń dotyczących położenia dwóch nieruchomości – przy ulicy (...) i ulicy (...) - w strefie wewnętrznej, zamiast zewnętrznej oraz ustaleń i rozważań w zakresie ustalenia daty początkowej zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 133 173,16 zasądzonych na rzecz powodów I. K. i R. K. (1), co zostanie przedstawione w dalszej części uzasadnienia.

Przechodząc do oceny zarzutów apelacyjnych pozwanego w pierwszej kolejności należy się odnieść do zarzutów naruszenia przepisów art. 233 § 1 kpc, art. 227 kpc, art. 278 kpc, art. 286 kpc, art. 217 §§ 1 i 3 kpc oraz art. 244 § 1 kpc, gdyż dotyczą one dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, stanowiących następnie podstawę ocen materialnoprawnego roszczeń powodów.

Dla skutecznego podniesienia zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 kpc niezbędne jest wykazanie przez skarżącego, że Sąd I instancji naruszył granice swobodnej oceny dowodów.

Według Sądu odwoławczego takiego zarzutu apelujący skutecznie nie wykazał.

W wyroku z dnia 31 sierpnia 2005 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu (I ACa 456/05, niepublikowane) wskazał, że „ocena mocy i wiarygodności dowodów, przeprowadzona w pisemnym uzasadnieniu orzeczenia, mogłaby być skutecznie podważona w postępowaniu odwoławczym tylko wówczas, gdyby wykazano, że zawiera ona błędy logiczne,

wewnętrzne sprzeczności, jest niepełna itp.”, podnosząc podobnie w wyroku z dnia 24 maja 2005 r. (I A Ca 1098/04, niepublikowane), że „dokonywanie oceny dowodu przez Sąd I instancji bez naruszenia zasad logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów”. W wyroku z dnia 7 października 2005 r. (IV CK 122/05) Sąd Najwyższy jednoznacznie wskazał, że „jeżeli wnioski wyprowadzone przez sąd orzekający z zebranego materiału dowodowego są logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, ocena tego sądu nie narusza przepisu art. 233 § 1 k.p.c. i musi się ostać, choćby z materiału tego dawały się wysnuć również wnioski odmienne. Tylko wówczas, gdy brakuje logiki w powiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych związków przyczynowo - skutkowych, przeprowadzona przez sąd orzekający ocena dowodów może być skutecznie podważona”.

Mając na uwadze treść części zarzutów odwołujących się do art. 233 § 1 kpc należy podnieść, że przepis art. 233 § 1 kpc reguluje jedynie kwestię oceny wiarygodności i mocy (wartości) dowodowej przeprowadzonych w sprawie dowodów, a nie poczynionych ustaleń faktycznych, czy wyprowadzonych z materiału dowodowego wniosków. Uchybienia w tym zakresie winny się skonkretyzować w zarzucie sprzeczności ustaleń faktycznych z materiałem dowodowym. Zaniechanie zaś wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału, czy też pominięcie przez sąd przy wyrokowaniu określonej okoliczności faktycznej, nawet jeżeli strona uważa ją za okoliczność istotną dla rozstrzygnięcia sprawy - nie stanowi o naruszeniu powyższego przepisu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 293/02).

Opinia biegłego podlega ocenie również w oparciu o przepis art. 233 § 1 kpc jednakże przy jej ocenie sąd stosuje kryteria szczególne. Dowód w postaci opinii biegłych podlega ocenie na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych we wnioskach. Opinia biegłego nie podlega, jak dowód na stwierdzenie faktów, weryfikacji w oparciu o kryterium prawdy i fałszu, lecz poprzez pozytywne lub negatywne uznanie wartości rozumowania zawartego w opinii. Zatem, jeśli opinia biegłego nie zawiera niejasności, wewnętrznych sprzeczności ani luk, oparta została na materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, biegły w sposób należyty uzasadnił swoje wnioski, a konkluzje opinii są konkretne i wynikają z przeprowadzonych przez biegłego czynności, to brak jest podstaw do uznania takiej opinii za nieprzydatną dla rozstrzygnięcia sprawy i przeprowadzania na podstawie art. 286 k.p.c. dodatkowego dowodu z opinii innych biegłych lub uzupełniającej opinii przez tego samego biegłego tylko z tej przyczyny, że strona postępowania nie zgadza się z treścią opinii, czy opinia ta jest dla strony niekorzystna.

Wobec zarzutów strony pozwanej do opinii biegłych Z. B. i W. P., którzy opracowali w niniejszym postępowaniu opinię łączną, jak też opinie uzupełniające, a także złożyli wyczerpujące wyjaśnienia do opinii na rozprawie w dniu 19 marca 2019 r., Sąd Okręgowy dokonał analizy opinii, jak i wyjaśnień biegłych do opinii, uwzględniając w swych ocenach zarzuty pozwanego, przedstawiając wyniki tych ocen w uzasadnieniu swego wyroku (strony od 16 do 18 uzasadnienia). Zarówno biegli jak i Sąd Okręgowy wskazał podstawy zastosowania przyjętych przez biegłych norm. Te oceny Sądu I instancji opinii biegłych Z. B. i W. P. Sąd odwoławczy podziela.

Biegły Z. B. wskazał w swych wyjaśnieniach do opinii złożonych narozprawia w dniu 19 marca 2019 r. jednoznacznie wskazał, że biegły dokonał oględzin przedmiotowych nieruchomości, w trakcie których dokonywał ich opisu, opisu przegród i materiałów użytych do wykonania danych elementów, stąd niezrozumiałe są zarzuty pozwanego w zakresie braku dokumentacji projektowej i wykonawczej, decyzji w przedmiocie pozwolenia na budowę i wpływu braku tej dokumentacji na opracowanie opinii według stanu nieruchomości z dnia 28 lutego 2012 r.

W świetle powyższego nie było zatem podstaw do przeprowadzenia w sprawie dowodu z opinii innych biegłych. Zgodnie z już powołanym wcześniej przepisem art. 286 k.p.c. sąd może - w razie potrzeby - zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych. W świetle tego unormowania, sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z opinii dalszych biegłych, tylko jeżeli zachodzi taka potrzeba, np. gdy przeprowadzona już opinia zawiera istotne luki, jest nieprzekonująca, niekompletna, jest niejasna, nienależycie uzasadniona lub nieweryfikowalna. W ocenie Sądu Apelacyjnego w rozpoznawanej sprawie opinie biegłych były wolne od wad, a zatem nie było podstawy do

przeprowadzenia dowodu z opinii innego biegłego, a tym samym Sąd I instancji nie naruszył przepisu art. 286 kpc. Potrzeba powołania innego biegłego powinna bowiem wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 sierpnia 1999r w spr. I PKN 20/99, OSNP, z. 22 z 2000r, poz. 807 oraz z dnia 12 lutego 2003r w spr. V CKN 1622/00).

Mając na uwadze przedstawione okoliczności oraz argumentację Sąd Apelacyjny na wniosek apelującego oparty o przepis art. 380 kpc rozpoznał postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 19 marca 2019 r. w przedmiocie oddalenia wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii innych biegłych stwierdzając, że omawiana decyzja procesowa Sądu I instancji jest prawidłowa. Wobec tego brak było podstaw do przeprowadzenia wnioskowanego w apelacji dowodu z opinii innych biegłych i należy ocenić ten wniosek w takiej sytuacji jako spóźniony, gdyż wniosek w tym przedmiocie został już zasadnie oddalony przez Sąd I instancji. Dlatego też wniosek apelacyjny pozwanego został pominięty na podstawie art. 381 kpc. Ponadto ocena prawidłowości oddalenia przez Sąd I instancji wniosku pozwanego na podstawie art. 380 kpc mogła być dokonana jedynie w zakresie tezy dowodowej dotyczącej tego dowodu wynikającej z postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 3 lipca 2014 r., zmienionego w części postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 12 września 2017 r., a nie w odniesieniu do rozbudowanej w apelacji przez skarżącego tezy dowodowej.

Bezzasadne są również zarzuty pozwanego oparte o naruszenia przez Sąd I instancji przepisu art. 328 § 2 kpc (w brzmieniu sprzed zmian Kodeksu postępowania cywilnego w 2019 r.). W ocenie Sądu odwoławczego Sąd Okręgowy prawidłowo, zgodnie z wymogami § 2 art. 328 kpc sporządził uzasadnienie pisemne uzasadnienie swego orzeczenia. Obraza art. 328 § 2 może być skutecznie zarzucana w apelacji tylko w wyjątkowych okolicznościach, czyli wtedy gdy wady uzasadnienia uniemożliwiają dokonanie kontroli instancyjnej. Taka sytuacja nie występuje w niniejszej sprawie, gdyż dla Sądu odwoławczego nie budzi wątpliwości jakimi motywami kierował się Sąd Okręgowy podejmując zaskarżone orzeczenie.

Zarzuty pozwanego naruszenia przez Sąd I instancji wskazanych w apelacji przepisów procedury okazała się bezzasadne, a powodowie, w stosunku do których Sąd Okręgowy uwzględnił powództwa, zaoferowanymi dowodami wykazali poniesioną szkodę tak co do zasady jak i wysokości, w zakresie uwzględnionym zaskarżonym wyrokiem.

Bezzasadne są również niemal w całości zarzuty apelacyjne pozwanego naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów prawa materialnego.

W przepisach art. 129 - 136 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska ustawodawca uregulował samodzielne podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, opierając się na założeniu, że ryzyko szkód związanych z działalnością uciążliwą dla otoczenia powinien ponosić podmiot, który tę działalność podejmuje dla własnej korzyści. Przesłankami tej odpowiedzialności są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości i związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, a szkodą. Z przepisu art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. wynika, iż szkodą jest także zmniejszenie wartości nieruchomości, co koresponduje z pojęciem straty w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., przez którą rozumie się między innymi zmniejszenie aktywów.

Analogiczna sytuacja ma miejsce w przypadku szkody związanej z nakładami koniecznymi związanymi z rewitalizacją akustyczną budynku, gdyż o szkodzie w rozumieniu art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 ustawy - Prawo ochrony środowiska można mówić już wówczas, gdy budynek wymaga dostosowania do odpowiedniego klimatu akustycznego. Odszkodowanie w przypadku poprawy komfortu akustycznego jest należne niezależnie od tego czy prace realizujące ten cel zostały już wykonane, czy też dopiero wykonane zostaną po wydaniu wyroku przez Sąd orzekający o tym roszczeniu. Pod pojęciem szkody, o której mowa w art. 129 ust. 2 Prawa ochrony środowiska należy rozumieć nie tylko koszty prac związanych z rewitalizacją akustyczną budynku, które zostały już poniesione, ale także tych, które dopiero mają zostać wykonane. Art. 136 ust. 3 ustawy nie wyłącza możliwości dochodzenia nieponiesionych

kosztów związanych z koniecznością rewitalizacji akustycznej budynków, jako elementu odszkodowania. W przepisie tym wskazano jedynie, że poniesione już koszty także stanowią element szkody, o której mowa w art. 129 ust. 2 ustawy. Niezależnie od powyższego zarówno art. 136 ust. 3, jak i art. 129 ust. 2 powołanej ustawy nie wprowadzają odstępstwa od ogólnej zasady pełnego odszkodowania wyrażonej w art. 361 § 2 kc, jak też brak podstaw do przyjęcia aby dochodzenie jeszcze nieponiesionych kosztów niezbędnych do zapewnienia właściwego klimatu akustycznego budynku, do naprawiania istniejącej obiektywnie szkody, pozostawało w sprzeczności ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem omawianego prawa. Obowiązek naprawienia szkody przez wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje bowiem z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle zamierza ją naprawić. Bez znaczenia dla prawidłowości powyższego rozumowania pozostaje okoliczność, że hałas lotniskowy nie pojawił się w następstwie ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania. Właściciel nieruchomości może doznać szkody, o której stanowi art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, jeżeli akt prawa miejscowego wprowadza nowe lub zwiększa dotychczasowe ograniczenia co do sposobu korzystania z nieruchomości lub przedłuża na kolejny okres ograniczenia wprowadzone wcześniej na czas oznaczony (wyroki Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2012r. IV CSK 28/12, niepubl. oraz z dnia 21 sierpnia 2013r. II CSK 578/12, OSNC 2014/4/47). Decydujące znaczenie ma świadomość zamieszkiwania na terenie, na którym zalegalizowane zostało przekraczanie norm środowiskowych natężenia hałasu, co wiąże się z ponadstandardową uciążliwością w korzystaniu ze swojej własności, w porównaniu z obszarami, które nie zostały dotknięte tego rodzaju ograniczeniami.

Z zebranego materiału dowodowego, w tym opinii biegłych, wynika że nieruchomości powódki K. M. przy ulicy (...) oraz nieruchomości powodów I. K. i R. K. (3) przy ulicy (...) położone są w strefie zewnętrznej, jednakże w części wadliwe ustalenia Sądu I instancji w omawianym zakresie (co do dwóch z wymienionych wyżej nieruchomości) nie skutkują zmianą zaskarżonego wyroku we wnioskowany przez apelującego sposób.

Uchwała Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. nakłada obowiązek zapewnienia właściwego komfortu akustycznego jedynie w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej w strefie wewnętrznej. W sprawie nie znajduje więc zastosowania przepis art. 136 ust. 3 p.o.ś., który wprost stanowi, że w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Błędnie jednak apelujący wyprowadza z tych uregulowań wnioszek, że powodowie, których nieruchomości są położone w strefie zewnętrznej, nie mogą domagać się równowartości nakładów mających na celu rewitalizację akustyczną ich budynków. Przepis art. 129 ust. 2 p.o.ś. nie ogranicza roszczenia odszkodowawczego do szkody będącej efektem zmniejszenia wartości nieruchomości, a wręcz przeciwnie, redakcja przepisu wskazuje, że jest to tylko jedna z możliwych postaci szkody, za którą odpowiada pozwany.

Przepis art. 135 ust. 1 p.o.ś. przewidujący możliwość ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, jest wyjątkiem od zasady wyrażonej w art. 144 ust. 1 p.o.ś., zgodnie z którą eksploatacja instalacji w rozumieniu art. 3 pkt 6 p.o.ś., nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska. Wyjątek ten polega na tym, że na terenie obszaru ograniczonego użytkowania eksploatacja instalacji może powodować przekroczenie standardów jakości środowiska

Okoliczność, że wskazane wyżej nieruchomości znajdują się w strefie zewnętrznej, nie może samodzielnie, czy wyłącznie przesądzać o niezasadności omawianego roszczenia odszkodowawczego powodów. Pomimo, że w sprawie nie znajduje więc zastosowania przepis art. 136 ust. 3 p.o.ś. to jednak powodowie mogą domagać się, po wykazaniu roszczenia, równowartości nakładów przeznaczonych na rewitalizację akustyczną budynku położonego na ich nieruchomości, bowiem przepis art. 129 ust. 2 p.o.ś. nie ogranicza, jak już wskazano, roszczenia odszkodowawczego do szkody będącej efektem zmniejszenia wartości nieruchomości.

W ocenie Sądu odwoławczego powodowie wykazali zasadności swego roszczenia w omawianym przedmiocie dowodami przeprowadzonymi przed Sądem Okręgowym.

W opinii biegły W. P. stwierdził, że nieruchomości powodów położone przy ulicy (...) nie spełniają wymogów Polskiej Normy PN-B- (...) -3:2015-10, której to Normy wymogów spełnienie, zdaniem biegłego, zapewnia minimalną izolacyjność akustyczną zewnętrznych przegród budowlanych po utworzeniu (...) Ograniczonego (...) dla docelowego stanu na rok 2034 (K. 805, 819, 842,860, 883,901). Należy zauważyć, że powodowie byli uprawnieni do jednorazowego, w określonym przedziale czasowym, zgłoszenia swego roszczenia w rozstrzyganym w niniejszej sprawie zakresie. Dlatego też zakres naprawienia szkody musi uwzględniać zarówno czas na jaki O. został ustanowiony, jak też maksymalne, dozwolone w obszarze przekraczanie przez pozwanego norm środowiskowych, stąd uzasadnione jest zastosowanie przez biegłego wskazanej Normy. Zatem gdyby nie ponadnormatywny hałas, któremu powodowie w związku z wprowadzeniem strefy ograniczonego użytkowania nie mogą przeciwdziałać, budynki zapewniałyby należyta, zgodną z normami ochronę akustyczną. Jeśli obecnie dochowanie tych standardów wymaga poczynienia nakładów wygłuszeniowych, wydatki na ten cel stanowią bezpośredni uszczerbek powodów związany z ustanowieniem (...) Ograniczonego (...), który wymaga rekompensaty.

Bezasadne są zarzuty apelującego rzekomego nieuwzględnienia przez Sąd I instancji tzw. zjawiska rekurencji, co rzekomo doprowadziło do zawyżenia sumy odszkodowania należnego powodowi. W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut ten nie został przez skarżącego wykazany oraz opiera się na błędnych założeniach. Rozmiar szkody, jaka była przedmiotem rozpoznania w sprawie, badany był według stanu objętych procesem nieruchomości z dnia wprowadzenia obszaru, co dotyczyło zarówno wysokości koniecznych nakładów akustycznych, jak i spadku wartości tych nieruchomości. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności opinii biegłego nie wynika, aby reakcja rynku nieruchomości na wprowadzenie obszaru i w konsekwencji zmniejszenie wartości nieruchomości objętych obszarem i zakres tego zmniejszenia, była związana również z oceną w jakim zakresie nieruchomość położona w O. zapewnia poprzez swoje cechy konstrukcyjne właściwy klimat akustyczny. Z zebranego materiału w sprawie nie wynika aby ten aspekt potencjalni nabywcy brali pod uwagę w swych decyzjach inwestycyjnych. Wobec tego brak uzasadnionych podstaw dla twierdzeń skarżącego, że obie omawiane części składowe szkody mają jakiegokolwiek wspólne, pokrywające się zakresy rekompensaty, czy tym bardziej aby przyznanie odszkodowania z tytułu jednej z nich pochłaniało, rekompensowało jednocześnie drugą. Przyjmując nawet, że spadek wartości nieruchomości oraz nakłady na zapewnienie właściwego klimatu akustycznego nieruchomości są dwoma postaciami tej samej szkody, to brak podstaw do twierdzeń, że całkowita, rzeczywista szkoda nie obejmuje zsumowanych wartości nakładów oraz spadku wartości nieruchomości.

Powyższa interpretacja wynika z brzmienia mających zastosowanie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Zgodnie z przepisem art. 129 ust. 2 wskazanej ustawy w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Natomiast przepis art. 136 ust. stanowi, iż w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

W wyroku z dnia 21 sierpnia 2013 r. (II CSK 578/12) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że „(...) Pozwany nie ma też racji, że zastosowana przez Sądy wykładnia art. 129 ust. 2 p.o.ś. prowadzi do podwójnego naprawienia tej samej szkody; jako odszkodowania za hałas oraz za skutki hałasu. Odszkodowanie zasądzone w wyroku częściowym obejmuje rekompensatę zmniejszenia się wartości nieruchomości powodów w wyniku wprowadzenia zmian w ograniczeniach i progach dopuszczalnego hałasu w stosunku do obowiązujących wcześniej. Określenie zakresu szkody nastąpiło przy kompleksowym uwzględnieniu wszystkich negatywnych skutków, które wynikają z nadmiernego poziomu hałasu. Nie jest to więc odszkodowanie "za hałas", lecz za jego ekonomicznie wymierne skutki dla wartości nieruchomości. Należy także odrzucić zarzut, że pomiędzy odszkodowaniem z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości a odszkodowaniem rekompensującym konieczne wydatki na stworzenie w budynku właściwego klimatu akustycznego zachodzi zależność uniemożliwiająca odrębne orzekanie o każdym z tych roszczeń(...)”.

Wobec przedstawionej argumentacji należy, wbrew zarzutom pozwanego, stwierdzić, iż powodowie udowodnili dochodzone roszczenia w zakresie zasądzonych przez Sąd Okręgowy kwot, stanowiących równowartość nakładów, które należy dokonać w celu zapewnienia w budynkach powodów właściwego klimatu akustycznego.

W wyroku z dnia 27 stycznia 2021 r. (I ACa 6/19) Sąd Apelacyjny w Poznaniu stwierdził, że brak jest podstaw do przyjęcia, że właściciel nieruchomości, w stosunku do której w przepisach o ustanowieniu obszaru ograniczonego użytkowania wprowadzono obowiązek dostosowania budynków mieszkalnych do określonych wymogów technicznych, mógłby żądać zwrotu kosztów niezbędnych do takiej adaptacji dopiero po ich poniesieniu. Taka interpretacja pozostawałaby w sprzeczności z istotą i celem omawianych uregulowań, do których należy zapewnienie pełnej rekompensaty właścicielom nieruchomości za skutki ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości z uwagi na ich objęcie wskazanym obszarem. Niedopuszczalne byłoby w tej sytuacji nakładanie na właścicieli obowiązku zapewnienia budynkom parametrów odbiegających od ogólnych warunków przewidzianych prawem budowlanym i to z uwagi na zabezpieczenie prawnie uzasadnionego interesu podmiotu negatywnie wpływającego na środowisko, z jednoczesnym pozbawieniem tych podmiotów możliwości dochodzenia od zobowiązanego wyłożenia z góry niezbędnych w tym celu kosztów. Właściciel nieruchomości może żądać wyrównania szkody o jakiej mowa w art. 136 § 3 p.o.ś polegającej na obowiązku pokrycia kosztów dostosowania budynku do ponadstandardowych wymogów technicznych, bez konieczności wykazywania, że takie wydatki już poniósł. Szkody z tytułu spadku wartości nieruchomości i z tytułu zwrotu nakładów zapewniających prawidłowy klimat akustyczny pozostają bez wzajemnego na siebie wpływu.

Podobnie Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 15 stycznia 2018 r. (I ACa 647/17) wskazał, że pod pojęciem szkody, o której mowa w art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. należy rozumieć nie tylko koszty prac związanych z rewitalizacją akustyczną budynku, które zostały już poniesione, ale także tych, które dopiero mają zostać wykonane. Artykuł 136 ust. 3 u.p.o.ś. nie wyłącza możliwości dochodzenia nieponiesionych kosztów związanych z koniecznością rewitalizacji akustycznej budynków, jako elementu odszkodowania. W przepisie tym wskazano jedynie, że poniesione już koszty także stanowią element szkody, o której mowa w art. 129 ust. 2 u.p.o.ś., nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Nie bez znaczenia, w świetle zarzutów skarżącego, jest zdaniem Sądu odwoławczego inny aspekt rozpoznawanej sprawy: ze względu na jej specyficzne okoliczności - źródło szkody oraz sposób jej naprawienia - przy uwzględnieniu funkcji odszkodowania, istotne znaczenie przy ustalaniu rozmiaru szkody i w konsekwencji odszkodowania należnego powodom w niniejszej sprawie ma też aspekt słusznościowy, który wiąże się ściśle z funkcją tego odszkodowania.

Tylko w nieznacznej części okazał się zasadny zarzut pozwanego naruszenia przepisów art. 481 § 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 363 § 2 kc w zakresie przyjętej przez Sąd Okręgowy daty początkowej naliczania odsetek ustawowych od zasądzonej na rzecz powodów kwoty 133 173,16 zł odsetek ustawowych.

Istotnie pismo powodów z dnia 22 stycznia 2019 r. obejmujące rozszerzenie powództwa zostało doręczone pozwanemu w dniu 4 lutego 2019 r. (K. 1390), a nie jak to przyjął Sąd I instancji w dniu 31 stycznia 2019 r. , stąd zasadne jest zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 133 173,16 zł ustala na dzień 5 lutego 2019 r. (zmiana w części punktu I.1.b. wyroku).

Omawiany zarzut w pozostałym zakresie jest bezzasadny mając na uwadze charakter zaskarżonego orzeczenia jak i czynności procesowe podjęte w toku postępowania, jak też przepis art. 455 kc. W pozostałym zakresie Sąd odwoławczy podzieliła ustalenia i rozważania Sądu I instancji.

Ponadto zasadny jest zarzut pozwanego w przedmiocie ustalenia przez Sąd I instancji, przy zastosowaniu przepisu art. 100 kpc, proporcji w jakich pozwany przegrał sprawę w zakresie roszczenia powódki K. M. i w jakiej proporcji powódka nie wykazała swego żądania, pomijając część żądania cofniętego przez powódkę. Ustalając prawidłowe proporcje Sąd odwoławczy zmienił punkt II.4. zaskarżonego wyroku i kosztami procesu obciążył strony stosunkowo, powódkę w 35

%, a pozwanego w 65 %, przyjmując minimalną stawkę kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika, z tym, że szczegółowe rozliczenie kosztów pozostawiał referendarzowi sądowemu.

W pozostałym zakresie zarzuty pozwanego wadliwego rozstrzygnięcia o kosztach procesu są bezzasadne, gdyż zdaniem Sądu odwoławczego, wbrew stanowisku apelującego, brak podstaw do uwzględnienia przy ocenie zakresu uwzględnionego i oddalonego żądania ubocznej należności jaka są odsetki za opóźnienie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny zmienił w części wyrok Sądu Okręgowego na podstawie przepisu art. 386 § 1 kpc, oddalając pozostałym zakresie apelację na podstawie przepisu art. 385 kpc jako bezzasadną.

W punkcie 3. wyroku Sąd Apelacyjny zasądził od pozwanego z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym na rzecz powodów: I. K. i R. K. (1) kwotę 4 050 zł, K. M. kwotę 2 700 zł, H. G. i M. G. kwotę 4 050 zł.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono odpowiednio do jego wyniku i przedmiotu zaskarżenia w stosunku do poszczególnych powodów, na podstawie przepisów art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 98 § 1 i 3 kpc i art. 100 kpc oraz §§ 1 i 2 pkt 5 i 6 w zw. § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radco w prawnych, przyjmując, że powodowie I. K. i R. K. (1) oraz K. M. tylko w nieznacznym zakresie ulegli apelacji pozwanego.

Małgorzata Goldbeck-Malesińska M. M. (1) K.

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu własnoręcznego na podstawie § 21 ust. 4 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym.

sekretarz sądowy
Katarzyna Dubrowska-Jurewicz